

Poštovani vjeroučitelji!

U zadnje vrijeme sve je više napisa po crkvenom i društvenom tisku u vezi uvođenja vjeronauka u naš školskoobrazovni program. Mišljenja se u mnogome podudaraju ali ima također i mjesta gdje se ona razilaze. To je i razlog da se uredništvu „Kateheze“ u zadnje vrijeme sve više javlja ljudi tražeći cjelovitu sliku onoga što se javlja po tisku kako bi imali dostatno materijala za formiranje vlastitog mišljenja o dotičnom problemu. Zato smo odlučili cijeli ovaj broj posvetiti tim napisima preuzimajući ih doslovno iz objavljenih glasila. Na žalost, nisu svi autori koje smo zamolili da nam dostave svoje napise to pravovremeno i učinili. Bit će prilike.

Na svoj način ovaj broj će odstupit od dosadašnjeg stila „Kateheze“. Njegov kriterij neće biti znanstvenost, sustavno istraživanje popraćeno s bilješkama, odnosno adekvatnim znanstvenim aparatom kao do sada, nego vjerno prenošenje onoga i onakvog materijala kakav je bio drugdje zabilježen. Možda će to nekom i usmetati, budući da se već naviknuo na određeni stil „Kateheze“, pa ipak svi ćemo ovaj puta morati biti tolerantni. Radi se, naime, o vrlo zanimljivoj, rekao bih, životnoj stvari naše katehetske prakse, pa pod tim vidom moramo omogućiti nešto drukčiji stil. Naredni brojevi vratit će se na već uobičajeni način komuniciranja našeg časopisa.

Organizacija samog materijala zahtijevala je određeni pristup. Najprije smo mislili da bi bilo zgodno da do kraja usvojimo kronološki kriterij. Međutim, brzo se uvidjelo da bi to znatno otežavalo čitanje i slijed misli pojedinih autora. Naime, radi se o tome da su mnogi autori svoje razmišljanje o eventualnom uvođenju vjeronauka u naš školskoobrazovni program publicirali u više navrata. Međutim, drugi su sudionici rasprave u međuvremeno, dok još nije izišao naredni broj, već objavili svoje mišljenje, tako da bi se stvarno stvorila konfuzija. Zato smo primijenili slijedeći kriterij. Autora se objavljuje u cijelosti a potom se slijedi kronologija drugih intervenata.

Ova razmišljanja su na svoj način rasvijetljena kako bi se mogao provesti proces uvođenja vjeronauka u školskoobrazovni program. Ono što je do sada u mnogobrojnim diskusijama i raspravama postalo jasnim i reklo bi se skoro nespornim jest slijedeće:

1) svakako će postojeće udžbenike trebati osloboditi od svega onoga što je bilo u njima pisano neosnovano s obzirom na vjeru te će se nastali prostori ispuniti vrednotama koje se izravno odnose na najrazličitije načine manifestiranja vjere, počev od onoga općevažećega za sve religije do onoga specifičnog za pojedine konfesije;

2) ne vide se nikakvi razlozi da bi se župna kateheza trebala dovoditi u pitanje. Ona i nadalje ostaje pastoralna djelatnost unutar vjerskih zajednica koja posjeduje određenu strukturu što se pokazala valjanom. Taj oblik vjerske formacije bit će i ubuduće pod izravnim nadzorom a i njena izvedba stvar animatora vjerskih zajednica.

3) konfesionalne zajednice koje nemaju adekvatne prostore za vjersku formaciju moći će se služiti školskim prostorijama. Naime riječ je o jednostavnom stavljanju na raspolaganje školskog prostora vjerskoj zajednici pod vidom njene striktno formacije. To je ipak nešto drugo od školskog vjeronauka;

4) slijedeća varijanta bila bi varijanta tzv. školskog vjeronauka, što svakako nije samo vjeronauk u školi. Kad se kaže školski vjeronauk onda se ne misli samo na katehizaciju nego i na nešto drugo što bi bilo specifičnije školskom prostoru i školskom odgojnoobrazovnom sustavu nego vjerskoj zajednici. Što bi to bilo ili trebalo biti o tome će katehetičari morati dobro razmisliti. Svakako i ova koncepcija bi još uvijek bila u okviru određene, ili bolje rečeno, određenih konfesija. Svako pojedinoj konfesiji (rimokatolici, pravoslavci, muslimani, protestanti, Židovi...) ostavila bi se mogućnost da organizira svoj školski vjeronauk onako kako najbolje misle i umije. Ovaj predmet bi ulazio po zakonu u odgojnoobrazovni sustav školstva vjerojatno pod firmom „fakultativni“. Značilo bi da bi zakonodavac morao na svoj način misliti i na izvoditelje tih programa i na njihovu pravednu nagradu za taj posao. Svakako to bi trebalo raditi u suglasju s vjerskim zajednicama.

U zadnje vrijeme među stručnjacima se sve manje razmišlja o tome da bi takav predmet bio obligatan ili pak opcionalan. Obligatan za sve učenike ne dolazi ni u kojem slučaju, ali je i sve više stručnjaka koji smatraju da ne bi bilo dobro da on bude niti opcionalan. Zašto? Jednostavno zbog toga što bi i u tome slučaju na svoj način bio obligatan. Jednom, naime, kad je izabran on obligira onoga koji ga je izabrao, ali obligira i onoga drugog koji ne želi nikakvu opciju pa ipak je na nju prisiljen. Na taj način najvjerojatnije bi se stvorio kod nekih učenika a i kod njihovih roditelja revolt. „Zašto ja moram, ili zašto moje dijete mora izabirati bilo koji 'sličan' predmet samo zato što njegov kolega vjernik optira za nešto što je njemu drago i blisko zato što je vjernik?“ Ovaj problem stvarno nije jednostavno riješiti. Možda je ipak najjednostavnije i najbezbolnije rješenje da školski vjeronauk bude fakultativan. Na taj način on je stvar osobnog opredjeljenja, što pruža najveću vjerojatnost i mogućnost svjedočenja;

5) pitanje religijske kulture u zadnje vrijeme postaje sve manje problematičnim, jer ukoliko bi se gore postavljene prerogative riješile na zadovoljstvo, vjerojatno za jednim takvim predmetom bi onda bila manja potreba. To je jedno. Drugo pak, problem je epistemološke naravi strukturiranja jednog takvog predmeta. On bi zapravo trebao biti nadkonfesionalan, na svoj način neutralan, do maksimuma objektivan. No da li je tako nešto uopće moguće ili je to samo početno zavaravanje dok se ne uđe u samu stvar pa se opet sve skupa, na svoj način, svrši u konfesionalnim vodama!? Zato neki smatraju da odmah od početka koncepcija mora biti jasna da bi oni koji se za nju opredjeljuju znali kakvog se posla prihvaćaju. Neki smatraju da bi ovakvim jednim pristupom religioznim, religijskim ili vjerskim sadržajima, bila otvorena vrata agnosticizmu što zapravo nitko ne želi. U svakom slučaju rješavanje ovog problema nije tako hitno. Ono se ne treba odmah skinuti s dnevnog reda. Nek ostane sve dotle dok mu se ne iskristalizira jasan profil.

Božićno otajstvo na svoj način ukazuje na rješavanje gore spomenutih pitanja. Treba se utjeloviti, radikalno živjeti kako bi na koncu cjelokupna ljudska stvarnost doživjela svoje upotpunjenje u slavi uskrsnuća. Gospodin nam bio na pomoći!

Prigodom božićnih i novogodišnjih blagdana Uredništvo „Kateheze“ želi svojim čitateljima, suradnicima i podupirateljima svaki Božji blagoslov!

UREDNIŠTVO